



Пише:
Небојша
Јанковић

Ванкувер, маја 2006.

ДИЛЕМЕ ТРЕЋЕ СРБИЈЕ

ПРИЧА ДРУГА: ШЕТЊА ПО ЗАТВОРСКОМ КРУГУ

Немате “ви, тамо” појма шта значи бити скоро 15 година у изолацији, каже ми млад човек од неких 35 година, прилично “социјално мобилан”, чак имућан, у овим транзиционим временима.

Кад сам пре годину дана, први пут после десет година, “прешао грану” и отишао да посетим ујака у Европи, почиње он своју

зграду, ту се на улици проведе ноћ, а главно понижење почиње сутра ујутру. Вратар, “на кашичицу” пушта једног по једног, али не у канцеларију за визе него у двориште амбасаде. Двориште је четвороугаоног облика и у њему се уз зидове формира ред који се сатима креће у круг пре него што га пусте у зграду.

Све то подсећа на дневну рекреацију робијаша, а да би понижење било још веће, у средини тог круга који се креће пужевим кора-

ПРИЧА ТРЕЋА: КАКО ПРОМЕНИТИ СВЕТ

Корене оваквих неспоразума за тих седам дана у Београду откривам у медијима читајући вести о активностима истакнутих представника Дијаспоре и “проверених српских пријатеља”. А њих је ових дана пролећа у Србији било у приличном броју.

У ту групу убрајам и оне који се Србијом професионално баве као метафором. Ту је био и драмски писац Петер Хандке да још једном (ваљда последњи пут) ода пошту лику и делу упокојеника “под липом”, неизбежни господин Тејлор рекламирао је једну од својих књига о српској “несхваћености и посебности”, а “Вечерње Новости” опширно су цитирале Срђу Трифковића са новим детаљима о светској антисрпској завери којој се крај не назире.

У Београду је у то време боравила и група српских интелектуалаца из Француске, предвођена госпођом Милом Алечковић која, додуше, подржава пут Србије у Европу и њене институције, али, уз одређене услове. Као да смо ми ти који их постављамо.

Међу саветима који су Матици овом приликом подељени био је и тај да се у Партнерство за мир може, али у НАТО – никако, јер је реч о организацији која је главни инструмент експанзије неправедног, светског поретка и, генерално, да у Европу не треба журити по цену губитка националног, духовног и незнам-још-каквог идентитета. Истога је чак и покушај да се одговори на питање како су такав “губитак идентитета” преживеле остале европске земље (“православна” Грчка, на пример) које су у Европској Унији већ деценијама.

Уместо да им објасни како да се мењају у складу са захтевима савременог света, Србима у Матици Дијаспора упорно понавља да је Србија ОК таква каква јесте, а да је свет тај који треба мењати. (Други део констатације је у основи тачан ако се народу каже пуна истина; да се тај свет може мењати само изнутра, ако сте његов део.)

Што се мене лично тиче, за време боравка у Београду уздржавао сам се да живот “на Западу” описујем претерано тамним бојама, чак и када је реч о аспектима тог живота о којима мислим све најгоре. Ово не само зато што би то у овом тренутку било контрапродуктивно, већ и из моралних разлога.

Јер, шта да одговорим на контра-питање које и данас, после толиких година, удара као маљем: А зашто си онда тамо, а не овде? ♦

Кад после више од пет година поново одете у Србију и то само на седам дана испуњених углавном званичним сусретима и интервјуима за различите медије, у приличној сте недоумици шта о свему да напишете.

Прва могућност је да говорите о некаквом општем утиску који је, овога пута, знатно повољнији него приликом мог последњег боравка, годину дана после промена 2000-те.

Друга је да се вежете за неки догађај, сусрет, или причу која ће на ваш боравак у Домовини бацити ново светло и, свентуално, пружити могућност да се неке ствари, проблеми и догађаји сагледају на нов начин.

Определујући се за ову другу могућност свестан сам њених ограничења и опасности да се изоловани сусрети и догађаји узму као повод за доношење једностраних закључака. Па, ипак, нема те статистике и такозваног “објективног” извештавања које може да замени живу реч са лица места.

Следе, дакле, две кратке приче, два исказа, два става случајних саговорника у Београду.

ПРИЧА ПРВА: ИМА ЛИ ТРЕЋЕ СРБИЈЕ?

У Удружењу новинара Србије прилази ми старији колега који је био новинарско име још онда када сам ја тек почињао да се бавим овим опасним занатом. Разговарамо о свему и свачему а онда, како то тамо обично буде, прелазимо на политику.

Знаш ли, каже ми, да је ово одлучујућа година за Србију, а да је она, Србија, подељена и располућена на два скоро једнака дела? Знаш, кажем, на “демократску” и “радикалску” опцију.

Јесте, наставља колега, али ту, можда, постоји и трећи фактор.

Трећа Србија, за коју не знамо ни колико је велика, ни какав је њен утицај, ни где се налази у целој овој причи. Та трећа Србија, каже колега после краће паузе, то сте ви у Дијаспори!

После овога следи расправа о томе колико нас има и ту, наравно, ни ја ни он немамо прави одговор. Али, он има занимљиву сугестију.

Знаш шта, каже, пустимо те ваше приче о “српском Чикагу” и српском овоме или ономе. Знаш и сам да су стотине хиљада емиграната у тим градовима давно асимиловане, да су Срби само по презимену, а да о ономе шта је данас најпрече и најважније за Србију – немају појма.

Како би било, додаје, да се на будућем попису у Дијаспори као Срби изјашњавају само они који имају живу родбину у Србији? То би био залог да су им реални људи важнији од некаквих историјских конструкција и наклапања.

Кажем му да је то прилично једнострано и да се људима не може забранити да се изјасне онако како се осећају.

А, опет, осећам да његов исхитрен предлог указује на озбиљан проблем који и мене мучи већ дуже време.



причу, прво што ме је питао било је да ли пратим “суђење у Хагу”, а друго, шта ће бити са Косовом? Тoliko ме је изнервирао да сам му рекао да ме не занима ни једно ни друго. А онда сам ја почео њега да испитујем.

“Знаш ли, питам, како сам добио визу?” Па, у амбасади каже он и видим да појма нема, па му све потанко опишем.

Прво се дође увече пред

ком стоји особље које онима који чекају ПРОДАЈЕ воду и сокове да не би колабирали под летњим сунцем!

Е сад, “ви, тамо”, каже мој саговорник гневно, мени кажите да ли је битније да осам милиона Срба коначно изађе из тог затвора или је важније питање да ли ће Срби и Црногорци и даље бити у заједничкој држави која свету служи за подсмех и спрдњу?!

subscription - припрема



Припремајућем се на листу КИШОБРАН и прилажем чек у вредности \$36.00 (12 бројева - 12 issues)

IME (NAME): DATUM (DATE):

ADRESA (ADDRESS):

TEL /FAX:

E-MAIL: POTPIS (SIGNATURE):

Make cheque or money order payable to: KISOBRAN

КИШОБРАН
НАЈЗАПАДНИЈЕ СРПСКЕ НОВИНЕ

Поштом
овај лист, у
напољу адресе,
и следећих
бројева
КИШОБРАН-а бам
својим.

KISOBRAN, #368-3495 Cambie Street, Vancouver, B.C. V5Z 4R3